

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІНФРАСТРУКТУРИ ТА ТЕХНОЛОГІЙ

Київський інститут залізничного транспорту

Факультет Управління залізничним транспортом
Кафедра Філософії та історії науки і техніки

ЗАТВЕРДЖУЮ

Дека́н факультету Управління
залі́зничним транспор́том

О.Г. Стрелко

« 20 » 08 2023 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«КОНФЛІКТОЛОГІЯ ТА ТЕОРІЯ ПЕРЕГОВОРІВ»

Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський) рівень

Галузь знань: 27 «Транспорт»

Спеціальність: 275 «Транспортні технології (на залізничному транспорті)»

Освітньо-наукова програма: «Транспортні технології (на залізничному транспорті)»

2023 – 2024 навчальний рік

Робоча програма з дисципліни «Конфліктологія та теорія переговорів» для студентів рівня вищої освіти перший (бакалаврський) за спеціальністю 275 «Транспортні технології (на залізничному транспорті)». Київ: ДУІТ, 2023. 19 с.

Розробник: д.і.н., професор кафедри філософії та історії науки і техніки **Пилипчук О.О.**

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри філософії та історії науки і техніки

Протокол № 1 від «29» серпня 2023 року

Завідувач кафедри філософії
та історії науки і техніки

В.М. Гамалія

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, спеціалізація, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3	Галузь знань: 27 «Транспорт»	Вибіркова	
	Спеціальність: 275 «Транспортні технології (на залізничному транспорті)»		
Модулів – 2	Спеціалізація: 275.02 «Транспортні технології (на залізничному транспорті)»	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 4		2-й	2-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання		Семестр	
		3-й	3-й
Загальна кількість годин – 90		Лекції	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 самостійної роботи студента – 4	Рівень вищої освіти: Перший (бакалаврський)	30 год.	10 год.
		Практичні	
		15 год.	2 год.
		Самостійна робота	
		75 год.	108 год.
		Індивідуальні завдання: –	
		Вид контролю:	
<i>іспит</i>		<i>іспит</i>	

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Система соціальної взаємодії людини, активність та домагання до зайняття значимого місця у соціумі, прагнення до безпеки та комфорту внутрішнього психічного стану людини, домагання влади та панування над собі подібними приводить до виникнення конфліктної взаємодії людей. Жити без конфліктів суспільство не може, але може ними управляти. Тому підготовка спеціаліста вищої кваліфікації вимагає такого рівня, щоб він міг не тільки управляти взаємовідносинами, але і міг бачити, попереджати, а при необхідності і розв'язувати конфлікти.

Підготовка спеціаліста до соціальної взаємодії та до управління і розв'язання конфліктів забезпечується у процесі вивчення курсу «Конфліктологія та теорія переговорів». Курс передбачає початкове ознайомлення студентів із сутністю, структурою, класифікацією, попередженням та розв'язанням конфліктів. У конфліктну взаємодію вступають люди, а їх особистісні прояви є необхідною складовою виникнення, розвитку та розв'язання конфліктів. Тому вивчення особистості людини як активного, діяльного елемента набуває суттєвого значення. Діяльність спеціаліста відбувається у системі соціально-психологічних утворень, а тому такі психічні утворення як темперамент, інтереси, потреби, домагання виступають суттєвими детермінантами конфліктної взаємодії.

Процес формування особистості людини, її соціалізація, різнобічний розвиток особистості, формування морального відношення до світу, до людей і до самої себе відбувається у активній діяльності. Тому важливого значення набуває у процесі роботи над курсом активність кожного студента. Це буде сприяти формуванню свідомого ставлення до себе, інших людей, соціальних утворень та процесів, що відбуваються у них. Знання корпоративних конфліктів складуть підґрунтя спроможності управління процесами що відбуваються як у самій особистості, так і у соціальних об'єднаннях.

Метою вивчення дисципліни «Конфліктологія та теорія переговорів» є ознайомлення студентів із загальною теорією конфлікту як соціального феномену, з поняттями, методами, концепціями конфліктології, формуванням вмінь діагностувати, прогнозувати, регулювати конфлікти, а також вмінням позитивно сприймати конфлікт та прагматично його використовувати, а також знати основні положення переговорного процесу.

Відповідно до поставлених цілей у процесі освоєння курсу «Конфліктологія та теорія переговорів» вирішуються такі *завдання*:

- ознайомлення з концептуальними теоріями конфліктології;
- формування та закріплення навичок аналізу природи конфлікту, визначення їх видів та динаміки розвитку;
- засвоєння методів ефективного управління конфліктами;
- вивчення методики аналізу конфліктів.

В результаті засвоєння програми студенти повинні *знати*:

- об'єкт та предмет конфліктології;
- сутність конфлікту та його структуру;
- динаміку та причини конфлікту;

- види конфліктів у суспільстві та їх особливості;
- особливості внутрішньо-особистісного, міжособистісного та міжгрупового конфліктів;
- психологічні особливості механізму виникнення конфліктів;
- теорії поведінки особистості в конфлікті;
- технології управління конфліктами;
- психологічні умови попередження та розв'язання конфліктів;

Вміти:

- оцінювати місце конфліктології в системі спеціальних наук про людину;
- використовувати технології ефективного спілкування та раціональної поведінки в конфлікті;
- виявляти механізм та причини соціальних конфліктів;
- визначати етапи виникнення конфлікту з метою подальшого його розв'язання;
- розпізнавати внутрішньо-особистісний конфлікт;
- виявляти основні етапи переговорного процесу;
- визначати шляхи розв'язання конфліктів в управлінні;
- використовувати отримані знання для попередження та регулювання конфліктів.

Відповідно до освітньо-професійної програми «Транспортні технології (на залізничному транспорті)» вивчення навчальної дисципліни «Конфліктологія та теорія переговорів» сприяє формуванню у здобувачів наступних *компетентностей*:

Інтегральна компетентність: Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та вирішувати практичні проблеми у галузі транспорту з використанням теорій та методів сучасної транспортної науки на основі системного підходу та з урахуванням комплексності та невизначеності умов функціонування транспортних систем.

Загальні компетентності:

- ЗК01.** Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.
- ЗК07.** Здатність генерувати нові ідеї (креативність).
- ЗК08.** Здатність розробляти та управляти проектами.
- ЗК11.** Здатність працювати автономно та в команді.
- ЗК12.** Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
- ЗК13.** Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

Спеціальні (фахові) компетентності:

- СК1.** Здатність аналізувати та прогнозувати параметри і показники функціонування транспортних систем та технологій з урахуванням впливу зовнішнього середовища.
- СК16.** Здатність врахувати людський фактор в транспортних технологіях.

3. Очікувані результати навчання

Програмні результати навчання	<p>ПРН-01. Брати відповідальність на себе, проявляти громадянську свідомість, соціальну активність та участь у житті громадянського суспільства, аналітично мислити, критично розуміти світ.</p> <p>ПРН-26. Досліджувати проблеми людського фактору, пов'язані з транспортом, а також наслідки помилок для безпеки та управління. Визначати моделі поведінки людей у зв'язку з помилками.</p>
-------------------------------	---

4. Програма навчальної дисципліни

Модуль 1. Основи конфліктології

Тема 1. Розвиток конфліктології як науки

Об'єкт, предмет та визначення конфліктології. Мета, задачі конфліктології, її методологічні принципи та напрями дослідження. Специфіка науки та методи дослідження конфліктології. Основні поняття та функції конфліктології. Зв'язки конфліктології з іншими дисциплінами. Соціально-філософські передумови становлення теорії конфліктів. Розуміння конфлікту у Стародавньому світі. Конфлікт в теологічних теоріях Середньовіччя. Мислителі Нового часу про конфлікт. Становлення конфліктології як науки. Визначення соціального конфлікту і його структура. Соціологічні теорії конфліктів.

Тема 2. Характеристика конфлікту як соціального феномену

Конфлікт як складне соціальне явище. Особливість та ознаки конфлікту. Функції конфлікту відносно соціуму. Конструктивні та деструктивні функції конфлікту відносно основних учасників. Функціональні та дисфункціональні наслідки конфліктів. Загальна схема структури конфлікту. Проблема визначення об'єкту та предмету конфлікту. Суб'єкти конфлікту. Основні та неосновні учасники конфлікту. Ранг опоненту. Група підтримки. Ініціатори, організатори, підбурювачі, посібники, посередники та їх роль у виникненні та розвитку конфліктів. Потреби, інтереси, позиції в структурі конфлікту. Луковиця конфлікту: цілі, варіації та правила її складання. Позиції конфліктуючих сторін. Манери поведінки основних учасників конфлікту. Особистісні елементи конфлікту: основні психологічні домінанти поведінки, риси характеру та типи особистості, установки особистості, етичні цінності тощо. Класифікація конфліктів. Причини виникнення конфліктів. Теорія «соціальних ролей» у визначенні причин виникнення конфліктів. Протиріччя як основа конфлікту. Види протиріч.

Тема 3. Типи, форми та рівні прояву конфлікту

Поняття особистісного конфлікту. Класифікація особистісних конфліктів. Внутрішні та зовнішні причини. Протиріччя та фрустрація. Наслідки особистісних конфліктів. Сутність міжособистісного конфлікту. Аналіз конструктивних та деструктивних функцій міжособистісного конфлікту. Види конфліктів за комунікативною спрямованістю. Матеріальнотехнічні, економічні, соціальнополітичні причини виникнення міжособистісних конфліктів. Три періоди розвитку конфлікту та три рівні його глибини. Стадії розв'язання міжособистісного конфлікту. Конфліктна ситуація, привід, суб'єкт, об'єкт, як основні складові. Специфіка складових. Причини виникнення конфліктів у групі. Види внутрішньогрупових конфліктів. Конструктивні та деструктивні конфлікти. Теорії внутрішньогрупових конфліктів. Конфліктність і рівні розвитку групи. Шляхи розв'язання внутрішньогрупового конфлікту. Особливості міжгрупової взаємодії. Специфіка міжгрупових конфліктів, їх характеристика та типологія. Рівні прояву конфліктів: емоційний, когнітивний, поведінковий, регулятивний, комунікативний.

Тема 4. Динаміка конфлікту та механізми його виникнення

Основні етапи і фази конфлікту. Модель процесу конфлікту за його динамікою. Передконфліктний період: виникнення об'єктивної проблемної ситуації, її усвідомлення, спроби вирішити проблемну ситуацію неконфліктними способами, виникнення передконфліктної ситуації. Відкритий період конфлікту: інцидент, вальвація, ескалація, кульмінація, збалансована протидія, деескалація, перехід до припинення конфлікту. Види та стадії ескалації конфлікту. Післяконфліктна ситуація: часткова та повна нормалізація відносин між опонентами. Циклічність фаз конфлікту. Співвідношення фаз і етапів конфлікту залежно від можливості його вирішення. Теорії механізмів виникнення конфліктів. Конфліктогени та їх класифікація. Основні положення теорії трансактного аналізу. Конфлікти в різних сферах взаємодії: трудовий, сімейний, інноваційний, юридичний, релігійний та гендерний конфлікт. Трудові конфлікти і шляхи їхнього розв'язання. Поняття про конфлікт в організації. Специфіка міжетнічних конфліктів. Сучасні концепції етноконфліктології. Внутрішньополітичні конфлікти. Особливості міждержавних конфліктів.

Тема 5. Конфліктна поведінка: поняття, стратегії і тактики

Психологічна структура особистості. Теорія потреб особистості. Визначення поняття конфліктна поведінка. Моделі поведінки особистості у конфліктній взаємодії і їх характеристика. Соціально-психологічний мікроклімат колективу і його структура. Соціометрична процедура. Згуртованість колективу. Групи і фактори, що визначають їх зрілість. Колектив і стадії його формування. Групові норми. Конформізм і його види. Рольова поведінка особистості у групі. Характеристика основних стилів поведінки у конфлікті. Типи поведінки особистості (ефективний, авторитарний, поступливий). Силова стратегія. Стратегія ухилення. Застосування як

стратегія конфліктної поведінки. Співробітництво. Компроміс як найбільш поширена стратегія. Підтримка статус-кво та формування індиферентності. Фактори, що впливають на вибір конфліктної поведінки. Основні тактики конфліктної поведінки: жорсткі, нейтральні та м'які.

Тема 6. Методи та процес управління конфліктами

Поняття та зміст управління конфліктом (прогнозування, попередження і стимулювання, регулювання, розв'язання). Умови, за яких можливе управління. Закономірності і принципи управління конфліктами. Алгоритм управління конфліктом. Характеристика основних методів управління конфліктною ситуацією. Легалізація, легітимація, інституціоналізація, каналізація та раціоналізація конфліктів. Форми управління конфліктами за структурними методами. Координаційні та інтегруючі механізми. Засоби інтеграції. Внутрішньоособистісні, структурні, міжособистісні методи управління. Характеристика міжособистісних методів, стилів вирішення конфліктів. Типи поведінки особистості (ефективний, авторитарний, поступливий). Діяльність керівника в конфліктній ситуації. Керівник як суб'єкт конфлікту. Керівник як посередник у конфлікті. Визначення "конфліктних" осіб у колективі. Правила вирішення конфліктів у колективі. Використання владних повноважень. Дії керівника в процесі переговорів з врегулювання соціальних конфліктів на підприємстві. Негативні фактори прийняття конструктивних рішень керівником. Зміст процесу діагностики конфлікту. Загальна схема діагностики конфлікту. Критерії для діагностики. Методи аналізу конфлікту: структурний, вірогідносний, динамічний, теоретико-ігровий, теоретико-драматичний, структурно-ігровий. Картографічний аналіз конфлікту: етапи та переваги використання. Якісні методи моделювання міжгрупових конфліктів: аналіз, синтез, індукція, дедукція, історичний та логічний методи, узагальнення, порівняння, математичне моделювання тощо.

Тема 7. Попередження та розв'язання конфліктів: форми, етапи, критерії та стратегії

Профілактика конфлікту: сутність та умови ефективності. Особливості прогнозування конфліктів. Етапи розробки прогнозу. Упередження конфліктів: поняття та технології. Конфліктостійкість: сутність та фактори. Способи та прийоми впливу на партнера за спілкуванням. Співробітництво як універсальний спосіб попередження конфліктів. Соціально-психологічні, організаційно-управлінські та морально-етичні методи підтримки та укріплення співробітництва. Основні форми завершення конфліктів (вирішення, урегулювання, затухання, усунення, переростання в інший конфлікт). Умови, критерії та фактори конструктивного вирішення конфлікту. Основні етапи вирішення: аналітичний, прогноз варіантів вирішення та вибір способів, дії по реалізації плану. Основні стратегії виходу із конфлікту. Технології несилового вирішення сучасних міжнародних конфліктів

(інформаційно-психологічні теорії сучасності: англосаксонська, східноазійська, близькосхідна, романо-германська).

Тема 8. Посередництво в конфлікті

Посередництво у конфліктах. Функції та стратегії посередництва. Види посередництва (посередництво держав, міждержавних та неурядових організацій тощо). Поняття третя сторона в урегулюванні конфлікту. Причини та умови залучення третьої сторони. Форми участі третьої сторони: третейський суддя, арбітр, посередник (медіатор), помічник (модератор), спостерігач. Тактики третьої сторони при вирішенні конфлікту: тактика почергового вислуховання, угода, «човникова дипломатія», тиск на одного з опонентів, директивний вплив. Вимоги до третьої сторони. Ефективність посередницьких зусиль.

Модуль 2. Теорія переговорів

Тема 9. Ділове спілкування: поняття, види та особливості

Мета, предмет і завдання дисципліни. Роль ділової комунікації в сучасному світі. Поняття основних видів ділового спілкування. Поняття ділової розмови, ділової бесіди та ділових переговорів. Рівні ділового спілкування. Вимоги до учасників ділового спілкування. Ділове спілкування в професійній діяльності менеджерів.

Тема 10. Планування і організація ділових переговорів

Процедура переговорів та її організація. Планування, організація, проведення переговорів, їхня заключна фаза. Планування підготовки до переговорів. Етапи розроблення програми переговорів. Методи підготовки й проведення переговорного процесу. Збір та обробка потрібної інформації. Узгодження умов ділової зустрічі.

Тема 11. Тактика та методи ведення ділових переговорів

Теоретичні поняття тактики переговорного процесу. Тактичні позиції у переговорах, особливості їх застосування. Аналіз заявлених позицій сторін на переговорах, виявлення «області згоди». Робоча фаза на переговорах. Пошук компромісних рішень, до неузгоджених позицій. Методи вироблення та узгодження рішень. Жорсткі та м'які тактики в переговорах. Поступки, що робляться в переговорах як тактика.

Тема 12. Стратегія переговорного процесу

Теоретичні поняття стратегії переговорного процесу. Стратегічні позиції у переговорах, особливості їх застосування. Визначення найважливіших напрямів для першочергового обговорення проблематики. Вивчення позицій зацікавлених сторін для формування кола учасників переговорів, що дає найбільший ефект при виробленні угод. Заключна стадія переговорів.

Тема 13. Психологічні аспекти ведення ділових переговорів

Психологічні механізми проведення переговорів. Методи особистісної психологічної підготовки до проведення переговорів. Моделі поведінки партнерів у переговорному процесі. Поради та мовні кліше для ефективної комунікації. Технології ведення переговорів. Психологічні умови успіху на переговорах.

Тема 14. Поняття ділового етикету та основні ознаки успішної ділової поведінки під час переговорів

Сутність і зміст етики ділових відносин. Етичні норми в менеджменті. Особливості ділового етикету та протоколу. Зовнішній вигляд ділової людини. Етика ділових відносин з клієнтами та партнерами по бізнесу. Національні особливості ділової етики в різних країнах світу.

Тема 15. Особливості ведення переговорів з зарубіжними партнерами

Завдання і проблеми підготовчої роботи. Вибір місця та термінів проведення переговорів. Визначення порядку денного та рівня переговорів. Моделювання процесу переговорів. Аналіз проблеми і розробка можливих альтернатив. Підготовка переговорної позиції, концепції і можливих варіантів вирішення проблеми. Організаційна підготовка переговорів. Формування делегації. Кількісний і персональний склад переговорної сторони. Визначення функцій кожного учасника переговорів. Технічні засоби по підготовці та веденню переговорів.

5. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
л		п	лаб	інд	с.р.	л		п	лаб	інд	с.р.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Модуль 1												
Лекція 1.	6	2				4	7	1				6
Лекція 2.	6	2				4	6,5	0,5				6
Практична робота №1.	2		2				1		1			
Лекція 3.	5	2				3	6,5	0,5				6
Лекція 4.	5	2				3	6,5	0,5				6
Практична робота №2.	2		2									
Лекція 5.	5	2				3	6,5	0,5				6
Лекція 6.	5	2				3	5,5	0,5				5

Практична робота №3.	2		2									
Лекція 7.	2	2				5,5	0,5					5
Практична робота №4.	2		2									
Всього за модуль 1	42	14	8			20	45	4	1			40
Модуль 2												
Лекція 8.	6	2				4	6	1				5
Лекція 9.	5	2				3	5,5	0,5				5
Практична робота №5.	2		2				1		1			
Лекція 10.	5	2				3	5,5	0,5				5
Лекція 11.	5	2				3	5,5	0,5				5
Практична робота №6.	2		2									
Лекція 12.	5	2				3	5,5	0,5				5
Лекція 13.	5	2				3	5,5	0,5				5
Практична робота №7.	2		2									
Лекція 14.	5	2				3	5,5	0,5				5
Лекція 15.	5	2				3	5,5	0,5				5
Практична робота №8.	1		1									
Всього за модуль 2	48	16	7			25	45	4	1			40
Усього годин	90	30	15			45	90	8	2			80

6. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1. Характеристика конфлікту як соціально-психологічного феномену.	2
2	Тема 2. Теорії механізмів виникнення конфліктів.	2
3	Тема 3. Теорії поведінки особистості в конфлікті.	2
4	Тема 4. Конфлікти в організаціях та сфері управління.	2
5	Тема 5. Технології ефективного спілкування та раціональної поведінки в конфлікті.	2
6	Тема 6. Технології управління конфліктами.	2
7	Тема 7. Посередницька діяльність у розв'язанні конфліктів.	2
8	Тема 8. Психологія переговорного процесу з розв'язання конфліктів.	1
	Разом	15

7. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1. Історико-методологічні основи конфліктології.	8
2	Тема 2. Типологія конфліктів та їх особливості.	8
3	Тема 3. Конфлікти у сфері управління.	8
4	Тема 4. Конфлікти в організації.	7
5	Тема 5. Конфлікти у суспільстві.	7
6	Тема 6. Службове листування.	7
	Разом	45

Для самостійної роботи студентів запропоновані контрольні роботи, теми яких призначаються викладачем згідно з тематичним планом вивчення курсу.

Обсяг контрольної роботи 10-15 сторінок.

Контрольна робота як форма дослідної, індивідуальної роботи студентів, повинна повністю розкривати задану тему, містити обґрунтовані висновки.

Оцінюється якість виконання контрольної роботи, оригінальність мислення, наявність елементів дослідження.

Варіанти контрольних робіт

Варіант 1

1. Поняття про конфлікт, його психологічна сутність та функції.
2. Особливості і умови прогнозування конфліктів

Варіант 2

1. Виникнення і розвиток конфліктології як галузі наукових знань про конфлікти.
2. Профілактика конфліктів, її умови.

Варіант 3

1. Джерела та умови виникнення конфліктів
2. Вибір стилю поведінки в конфлікті.

Варіант 4

1. Динаміка розвитку конфлікту.
2. Технології попередження конфліктів.

Варіант 5

1. Проблема конфлікту у вітчизняній психології.
2. Місце психотерапії в конфліктах.

Варіант 6

1. Проблема конфлікту в зарубіжній психології.
2. Психологічне консультування в конфліктології.

Варіант 7

1. Методи вивчення конфліктів.
2. Роль соціально-психологічного тренінгу в попередженні конфлікту.

Варіант 8

1. Методологічні основи дослідження конфліктів: структурний, функціональний, біхевіористський підходи.
2. Культура спілкування і поведінки як психологічний чинник профілактики конфліктів.

Варіант 9

1. Місце конфлікту в житті людини.
2. Технології спілкування в конфлікті.

Варіант 10

1. Визначте позитивні і негативні сторони конфлікту.
2. Характеристика стадій розбору конфлікту.

Варіант 11

1. Класифікація основних типів і видів конфліктів.
2. Етапи врегулювання конфлікту.

Варіант 12

1. Внутрішньоособистісні, міжособистісні та групові конфлікти.
2. Прямі методи розв'язання конфліктів

Варіант 13

1. Конфлікти в малих і великих групах та організаціях.
2. Побічні методи розв'язання конфліктів.

Варіант 14

1. Соціальні і політичні конфлікти.
2. Особливості засобів, методів і прийомів захисту в конфліктах.

Варіант 15

1. Міжнаціональні і міжетнічні конфлікти.
2. Прийоми психологічного захисту в конфліктах.

Варіант 16

1. Психологічні наслідки внутрішньоособистісних конфліктів.
2. Подолання психологічного захисту в конфліктних ситуаціях.

Варіант 17

1. Стратегії, тактики, стилі поведінки в конфліктах.
2. Дипломатична стратегія і продуктивні етапи виходу з конфлікту.

Варіант 18

1. Міжособистісні конфлікти, їх сутність, причини виникнення та способи подолання.

2. Конфлікт і творчість, їх взаємодія.

Варіант 19

1. Конфлікти в організаціях, їх форми, види та причини виникнення.
2. Конструктивне вирішення конфліктів.

Варіант 20

1. Форми спілкування, їх вплив на виникнення та подолання конфліктів.
2. Технології педагогічної конфліктології.

Варіант 21

1. Особливості та психологічні умови ефективності стилю поведінки в конфліктах.
2. Об'єктивні умови, які сприяють профілактиці деструктивних конфліктів.

Варіант 22

1. Конфлікти в технічній сфері, їх сутність, позитивні і негативні сторони (показати на прикладах).
2. Суб'єктивні способи попередження передконфліктних ситуацій.

Варіант 23

1. Взаємозв'язок міжособистісних і внутрішньоособистісних конфліктів.
2. Оцінка взаємовідношень в групі (колективі) і виявлення прихованих конфліктів між людьми.

Варіант 24

1. Міжгрупові конфлікти та їх специфіка.
2. Компетентна оцінка результатів діяльності людини.

Варіант 25

1. Педагогічні конфлікти як вид соціальних конфліктів та їх психологічна специфіка.
2. Прийняття обґрунтованих управлінських рішень.

8. Методи навчання

Застосовується комплекс методів навчання за особливостями навчально-пізнавальної діяльності здобувачів наукового ступеня доктора філософії, а саме, наступні методи:

- пояснювально-ілюстративний (інформаційно-рецептивний), коли викладач організує сприймання та усвідомлення аспірантами інформації, а студенти здійснюють сприймання (рецепцію), осмислення і запам'ятовування її;

- репродуктивний, коли викладач дає завдання, у процесі виконання якого аспіранти здобувають уміння застосовувати знання за зразком;

- проблемного виконання, коли викладач формулює проблему і вирішує її, а здобувачі наукового ступеня доктора філософії стежать за ходом творчого пошуку (аспірантам подається своєрідний еталон творчого мислення);

- частково-пошуковий (евристичний), коли викладач формулює проблему, поетапне вирішення якої здійснюють здобувачі наукового ступеня доктора філософії під його керівництвом (при цьому відбувається поєднання репродуктивної та творчої діяльності аспірантів);

- дослідницький, коли викладач ставить перед аспірантами проблему, і ті вирішують її самостійно, висуваючи ідеї, перевіряючи їх, підбираючи для цього необхідні джерела інформації, прилади, матеріали тощо.

В процесі навчання застосовуються можливості мультимедійних засобів, інтернет-ресурси та інші можливості новітніх освітніх технологій.

При викладанні дисципліни «Соціально-політичні студії: історична ретроспектива та сучасність» застосовуються наступні форми навчання:

- словесні (лекція, пояснення до інших видів навчальної роботи, бесіди);
- наочні (ілюстрації у навчально-методичній літературі, наочне приладдя, презентації, навчальні фільми з використанням мультимедійної техніки);
- семінарські заняття;
- написання письмового творчого завдання (есе).

9. Методи контролю

Поточний контроль – контроль за виконанням самостійної роботи (усне опитування, перевірка письмових та творчих завдань); перевірка підготовки до семінарських занять (усне опитування, оцінка виступів студентів при обговоренні теоретичних питань); підсумковий контроль за змістовими модулями (усне опитування, письмові відповіді на проблемні питання).

Модульний рубіжний контроль – письмова робота або тестування.

Підсумковий семестровий контроль – *іспит*.

Курс дисципліни поділено на два змістовних модулі. Кожний модуль складається з тем, які є обов'язковими для опанування. В кінці вивчення курсу проводиться модульний контроль оцінювання знань аспірантів у формі письмової роботи або тестування.

Кожний модуль складається із трьох видів роботи: вивчення теоретичного курсу (лекційний матеріал), підготовки до семінарських занять (протягом семестру), а також постійної самостійної роботи здобувача наукового ступеня доктора філософії. Кожний вид роботи є обов'язковим і оцінюється відповідною кількістю балів. Балами оцінюється також самостійна робота аспірантів.

10. Розподіл балів, які отримують студенти

№	Види діяльності	Кількість контрольних заходів	Результат (бал)
Модуль 1. Основи конфліктології			
1.	Опорний конспект лекцій з модулю 1	1	5
2.	Практична робота № 1	1	5
3.	Практична робота № 2	1	5
4.	Практична робота № 3	1	5
5.	Практична робота № 4	1	5
6.	Виконання завдань самостійної роботи	1	5
7.	Тестовий модульний контроль № 1	1	10
Усього балів за модуль 1			40
Модуль 2. Теорія переговорів			
1.	Опорний конспект лекцій з модулю 2	1	5
2.	Практична робота № 5	1	5
3.	Практична робота № 6	1	5
4.	Практична робота № 7	1	5
5.	Практична робота № 8	1	5
6.	Виконання завдань самостійної роботи	1	5
7.	Тестовий модульний контроль № 2	1	10
Усього балів за модуль 2			40
Підсумковий рейтинговий бал			80
Іспит			20
Всього			100

Критерії оцінювання екзаменаційного завдання

Завдання	Кількість балів
Питання 1	10
Питання 2	10
Разом	20

Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне тестування та самостійна робота															Підсумковий тест (залік)	Сума
Змістовий модуль 1							Змістовий модуль 2									
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11	T12	T13	T14	T15	20	100
5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	4	4	4	4	4		

11. Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 - 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

«Відмінно» - A (90-100 балів) – виставляється студенту, який глибоко та міцно засвоїв матеріал, відмінно справляється з задачами та питаннями, показує знайомство з фаховою літературою, володіє різносторонніми навичками та прийомами виконання практичних завдань, вміє добре орієнтуватись у виробничих ситуаціях.

«Добре» - BC (74-89 балів) – виставляється студенту, який твердо знає програмний матеріал, правильно застосовує теоретичні знання при рішенні практичних завдань, володіє необхідними навичками та прийомами їх виконання.

«Задовільно» - DE (64-73 балів) – виставляється студенту, який має знання тільки основного матеріалу, але не засвоїв його деталей, допускає неточності, неправильне тлумачення окремих елементів завдання та відчуває труднощі при виконанні практичних завдань.

«Незадовільно» - FX (35-59 балів) – виставляється студенту, який дає необґрунтовані відповіді на запитання, допускає суттєві помилки у використанні понятійного апарату. Не простежується логічність та послідовність думки. Ф формулювання хаотичні та не усвідомлені.

«Незадовільно» - F (1-34 балів) – виставляється студенту, який не засвоїв зміст дисципліни, вміння та навички не набуті.

12. Методичне забезпечення

1. Конфліктологія та теорія переговорів. Курс лекцій К., 2023. 100 с.

13. Список рекомендованої літератури

Базова

1. Pylypchuk O. (2019). Legislative activities of the Kyiv Law society in the field of railway transport. *History of science and technology*. 9(2(15)), С. 225–232 (Web of Science) (Scopus).
2. Strelko O., Pylypchuk O. (2021). Characteristics of unpaved roads in the late 18th century – early 19th century, and the design of the first wooden trackway as a forerunner to the Bukovyna railways. *History of science and technology*. 11(2), С. 437–452 (Scopus).
3. Strelko O., Pylypchuk O. (2022). Study of development of regional railway system in Bukovyna. *History of science and technology*. 12(1). С. 135–149 (Web of Science) (Scopus).
4. Луцишин Г.І. Конфліктологія та теорія переговорів: навчальний посібник. Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2015. 199 с.
5. Тихомирова Є.Б. Конфліктологія та теорія переговорів: підручник для здобувачів вищих навчальних закладів. Суми: Університетська книга, 2017. 239 с.
6. Яхно Т.П. Конфліктологія та теорія переговорів: навчальний посібник. Київ: Центр учбової літератури, 2018. 176 с.
7. Гуменюк Л.Й. Соціальна конфліктологія: підручник. Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2015. 564 с.
8. Гетьманчук М.П. Конфліктологія: навч. посіб. Львів: ЛьвДУВС, 2016. 343 с.
9. Луцишин Г.І. Конфліктологія та теорія переговорів: навч. посіб. Львів: Вид-во Львів. політехніки, 2015. 200 с.
10. Тихомирова Є.Б., Постолюк С.Р. Конфліктологія та теорія переговорів: підр. Суми: ВТД «Університетська книга», 2017. 240 с.
11. Блінов О.А. Психологічне забезпечення переговорного процесу: навч. посіб. К.: НАУ, 2013. 248 с.
12. Іщенко І.В. Конфліктологія та теорія переговорів: навч. посіб. Дніпро: ДНУ, 2016. 103 с.
13. Фішер Р. Юрі У., Петтон Б. Шлях до так: як вести переговори, не здаючи позицій. В-во Основи, 2016. 220 с.

Додаткова

1. Главацька О. Основи самовиховання особистості: Навчально-методичний посібник .К.: Кондор, 2015. 206 с.
2. Захарчин Г.М., Винничук Р.О. Управління конфліктами. Львів: Львівська політехніка, 2017. 160 с.
3. Іщенко Н., Попов І., Щелін П. Конфлікти, що змінили світ. Харків: Фоліо, 2020. 192 с.
4. Азарова Ю. Мультикультуралізм і сучасні моделі міжкультурної комунікації Наукові записки Національного університету "Острозька академія". Серія: Культурологія. 2016. Вип. 17. С. 13-19.
5. Секунова Ю.В., Синиця Ю.В. Шляхи розв'язання політичного конфлікту у сучасному світі. *Науковий погляд в майбутнє*. Вип. 2(2). Том 9. Одеса: Купрієнко СВ, 2016. С. 76-78.

Інтернет-ресурси

1. Про порядок вирішення колективних трудових спорів (конфліктів): Закон України. *Відомості Верховної Ради України*. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/137/98-вр#Text>
2. Сайт Національної бібліотеки України ім. В. І. Вернадського. URL: <http://www.nbu.gov.ua/>
3. Сайт Інституту політичних і етнонаціональних досліджень ім. І. Ф. Кураса НАН України. URL: <http://www.ipiend.gov.ua/>
4. Український незалежний центр політичних досліджень. URL: <http://ucipr.org.ua/ua/>

Розробник

Пилипчук О.О.